

1/4 ад агульнай колькасці навучэнцаў школы па падрыхтоўцы прапаршчыкаў складаюць дзяўчаты. Яны з задавальненнем ідуць вучыцца на спецыялістаў сувязі, тылавых спецыяльнасці.

Калі раней студэнты вучыліся і падпрацоўвалі, то зараз яны працуюць прапаршчыкаў і падвучваюцца. Але што рабіць, калі студэнт жадае скасаваць працоўны кантракт, а наймальнік яму ў гэтым адмаўляе?

Не кожны мястэчка можа пахваліцца сваім князем. А ў вёсцы Брадзец такі ёсць. «Князем» празвалі механізатара Сяргея Аўсянскага. Каму я не яму сяцяць авёс — нават прозвішча абавязвае...

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

КОЖНЫ ВЫБАРШЧЫК ПАВІНЕН МЕЦЬ УСЮ ІНФАРМАЦЫЮ АБ КАНДЫДАТАХ

Папраўкі ў Выбарчы кодэкс Беларусі будуць прадастаўлены Прэзідэнту да 30 жніўня

Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміла старшыня Цэнтрвыбаркама Лідзія ЯРМОШЫНА.

Кіраўнік ЦВК праінфармавала, што на сённяшняй нарадзе па пытаннях удасканалення выбарчага заканадаўства прынята рашэнне, што Цэнтрвыбаркам разам з Цэнтрам заканадаўства і прававых даследаванняў Беларусі павінен прадставіць законапраект Прэзідэнту да 30 жніўня.

«Плануецца, што на працягу першага тыдня верасня гэты дакумент будзе ўнесены ў парламент як законапраект ад імя кіраўніка дзяржавы», — сказала Лідзія Ярмошына.

Паводле слоў старшыні Цэнтрвыбаркама, адзін з найбольш абмяркоўваемых момантаў датычыцца парадку фінансавання кандыдатамі сваёй перадвыбарнай агітцыі. Плануецца, што яно стане прыватным.

«Пры гэтым застаюцца дзяржаўныя гарантыі прадастаўлення бясплатнага эфірнага часу на радыё і тэлебачанні, бясплатнай плошчаў, як гэта цяпер прадугледжвае Выбарчы кодэкс. Вызваленая такім чынам сродкі будуць прадастаўлены ў неабходным памеры выбарчым камісіям, каб кожны выбаршчык змог атрымаваць інфармацыю аб кандыдатах, якія балююцца па яго акрузе», — растлумачыла Лідзія Ярмошына.

«Самая распаўсюджаная скарга, якая паступае ад выбаршчыкаў у час выбараў, за выключэннем прэзідэнцкіх, — людзі да паходу на выбарчы ўчастак не ведаюць, хто ўдзельнічае ў выбарах. Калі кандыдаты аб сабе клапаціцца дрэнна, то гэту гарантыю поўнага інфармавання выбаршчыкаў на слабе бярэ дзяржава ў асобе выбарчых камісій», — дадала кіраўнік ЦВК.

Мяркуюцца, што кандыдатам у Прэзідэнты будзе павялічаны дапушчальны памер асабістых фінансавых фондаў, будуць таксама ўводзіцца фінансавыя фонды для кандыдатаў у дэпутаты мясцовых Саветаў. Няўменным плануецца пакінуць граніцы дапушчальнага фонду, які дазволена фарміраваць кандыдату ў дэпутаты Палаты прадастаўнікоў, — тысяча базавых велічынь (адна БВ цяпер складае Вр100 тыс.).

Прапанова павялічыць памер фонду да 3 тыс. базавых велічынь не прайшла. Прычым, як адзначыла кіраўнік ЦВК, па віне саміх удзельнікаў выбараў. Статыстыка парламенцкай выбарчай кампаніі 2012 года сведчыць аб тым, што толькі каля 40 працэнтаў кандыдатаў паспрабавалі сфарміраваць свае выбарчыя фонды. На думку Лідзіі Ярмошынай, адыход ад бюджэтнага фінансавання паслужыць стымулам для таго, каб усе кандыдаты сфарміравалі свае фонды на будучыя выбарах.

«Лічу, час павышаць планку ўдзельнікаў у выбарах. Гэта ўсё ж такі спаборніцтва сацыяльна паспяховых, дастойных людзей, тых, хто можа зарабіць сабе на выбарчую кампанію або заручыцца падтрымкай людзей, якія могуць гэту кампанію фінансавана. Гэта ў пэўным плане і барацьба з утрыманскімі настроямі. Некаторыя кандыдаты лічаць, што мандаты павінны быць паднесены на спадку з блакітным беражком», — падкрэсліла Лідзія Ярмошына.

Ва ўрадзе

Новая эканоміка патрабуе і новых падыходаў

Праблемныя пытанні развіцця галіў эканомікі і шляхі іх вырашэння, эфектыўнасць работы асобных міністэрстваў, ведамстваў і аб'яўленаму разглядаліся на чарговым пасяджэнні Савета Міністраў, якое прайшло пад старшынствам Міхаіла МЯСНІКОВІЧА, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА.

Прэм'ер-міністр крытыкаваў дзяржорганы за неэфектыўную работу па выкананні найважнейшых параметраў нацыянальна-эканамічнага развіцця краіны ў першым паўгоддзі гэтага года. Аб гэтым было заяўлена 6 жніўня на пасяджэнні, паведамліў карэспандэнту БЕЛТА ў прэс-службе ўрада. У прыватнасці, Міністэрства прамысловасці Беларусі крытыкавалася за спад экспертаў і аб'ёмаў вытворчасці нараўне з ростам дэбіторскай і крэдыторскай запавычанасці прадпрыемстваў.

Жніво-2013

Ёсць першы мільён!

Сямейны экіпаж у складзе Мікалая і Наталлі ДВАРЭЦКІХ першы ў Вілейскім раёне намалаціў больш за 1 тыс. тон збожжа.

Мінская вобласць першай пераадолела мільённую мяжу ў намалодзе збожжа новага ўраджаю: на раніцу 7 жніўня намалочана 1 млн 28 тыс. тон збожжа, убрана 57% запланаваных плошчаў. Святочны сноп прыняў ад аграрыяў адкрытага акцыянернага таварыства «Сцешыцы» старшыня Мінаблвыканкама Барыс Батура. Тут

жа, на полі, адбылося ўрачыстае ўшанаванне першага на Вілейшчыне камбайнерскага экіпажа, які намалаціў звыш 1 тыс. тон збожжа. Мікалай і Наталля Дварэцкія хоць і працуюць разам на жніве шосты сезон, толькі сёлетра сталі першымі ў раёне. Яны атрымалі з рук Барыса Батуры ганаровыя граматы, кветкі і грошы.

РЭКОРДЫ І НЯЎДАЧЫ ПРЫЁМНАЙ КАМПАНІІ

Безумоўна, галоўнай адметнасцю сёлетняй прыёмнай кампаніі стануць надзвычай высокія праходныя балы на адны спецыяльнасці і недаборы на іншыя.

Так, напрыклад, у БДУ для таго, каб паступіць на спецыяльнасць «Міжнароднае права» на бюджэт, трэба было набраць у гэтым годзе 388 балаў, а «Лагістыку» — 374, «Менеджмент у сферы міжнароднага турызму» — 373, «Сувесную эканоміку» — 372 балы. Вельмі высокія праходныя балы склаліся ў БДУ таксама на прыродазнаўчых спецыяльнасцях: 366 балаў — на «Актуарнай матэматыцы», 358 балаў — на «Інфарматыцы», 355 балаў — на «Прыкладнай інфарматыцы», 352 — на «Камп'ютарнай бяспекі», 343 — на «Эканамічнай кібернетыцы», 336 — на «Хіміі лекавых спалучэнняў», 325 —

на «Прыкладнай матэматыцы», 310 — на «Хіміі высокіх энергій» і гэтак далей. Увогуле, сярод залічаных у БДУ на першы курс 60% абітурыентаў мелі ў агульнай суме 300 балаў і больш. Да таго ж сярод абітурыентаў БДУ ўзору 2013 года аказаліся і такія ўнікамы, якія набралі ў суме 399 і 397 балаў з 400 магчымых!

У Беларускім дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі вынікам прыёмнай кампаніі таксама засталася цалкам задаволеныя. Па словах рэктара БДУІР Міхаіла Батуры, сёлетра ва ўніверсітэт прыйшоў вельмі моцны абітурыент. У параўнанні з 2012 годам сярэдні конкурс вырас з 1,4 да 1,5 чалавека на месца, але на асобных спецыяльнасцях на адно месца прэтэндентаў больш як чатыры чалавекі. Такім чынам, апасенні, што павышэнне ніжняга значэння тэставатага бала скаро-

ціць колькасць прэтэндэнтаў на студэнцкі білет, у дачыненні да БДУІР не спраўдзіліся. Міхал Батура ўпэўнены, што новы пагор, наадварот, прымусіць абітурыентаў мабілізавацца:

«Для нас самае галоўнае, што якасны склад абітурыентаў гэтага года намнога вышэйшы, чым летася. Калі ў мінулым годзе да нас ва ўніверсітэт паступалі гараджане з баламі 219 і вышэй, то ў гэту ўступную кампанію на бюджэт прыйшлі абітурыенты з баламі 263 і больш, а для абітурыентаў з сельскай мясцовасці гэтая лічба вырасла з 210 да 241 бала.

На некаторых спецыяльнасцях праходны бал быў ад 360 і вышэй, сярод іх «Інфарматыка і тэхналогіі праграмавання» і «Праграмавае забеспячэнне інфармацыйнай тэхналогіі». З тых, хто паступіў на бюджэт, больш як 60% маюць у агульнай суме (тры сертыфікаты плюс атэстат) 300 балаў і

Адукацыя

больш. На платнае аддзяленне ў БДУІР набралі 907 чалавек: 10% з агульнай колькасці студэнтаў-платнікаў таксама маюць 300 балаў і больш.

Па меркаванні рэктара, прыцягальным для абітурыентаў стала ўкараненне ў БДУІР сістэмы навування «4+2»: чатыры гады навування на першай ступені і два гады навування ў магістратуры:

«Гэта самая аптымальная, эфектыўная і сучасная сістэма, уласцівая для большасці еўрапейскіх краін. Прапанаваная нам мадэль — абрунтаваная і пацверджаная разлікамі магчымасць падрыхтаваць на першай ступені спецыяліста з такой жа кваліфікацыяй, што і пры пяцігадовай адукацыі, але за меншы час. Пры гэтым чатырохгадовы вучэбны план не страціў ніводнай прафесійнай кампетэнцыі ў параўнанні з пяцігадовым, — сцвярджае Міхал Батура.

ЗАРОБКІ Ў ПЕДАГОГАЎ ПАВЫСЯЦА, АЛЕ І ПРАЦАВАЦЬ ДАВЯДЗЕЦА БОЛЬШ

Як паведаміла прэс-служба беларускага ўрада, з 1 верасня заробная плата асобных катэгорый педагагічных работнікаў у нашай краіне павысцяцца. Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове Савета Міністраў ад 6 жніўня 2013 года № 689.

Павышэнне тарыфных ставак складае 25% і распаўсюдзіцца на настаўнікаў устаноў адукацыі, педагогаў дадатковай адукацыі устаноў адукацыі і іншых арганізацый, якім, у адпаведнасці з заканадаўствам, прадастаўлена права ажыццяўляць адукацыйную дзейнасць, выкладчыкам устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Дзеянне пастановы № 689 распаўсюдзіцца на бюджэтныя арганізацыі і іншыя арганізацыі, якія атрымаваюць субсідыі, работнікі якіх прыраўнаваны на аплаце працы да работнікаў бюджэтных арганізацый.

Разам з тым, як удакладнілі ў Міністэрстве адукацыі, з 1 верасня настаўнікам і педагогам дадатковай адукацыі будзе павялічана на 2 гадзіны штодзённая педагагічная нагрузка.

У мэтах аптымізацыі колькасці штату педагагічных работнікаў, а таксама далейшага павелічэння заробнай платы і ўдасканалення структуры працоўнага часу было прынята рашэнне павысіць наставнікам і педагогам дадатковай адукацыі норму педагагічнай нагрузкі з 18 да 20 гадзін у тыдзень, а выкладчыкам устаноў прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі — з 720 да 800 гадзін у год. Такім чынам, павышэнне заробнай платы ўзаемазвязана з павышэннем нормы педагагічнай нагрузкі на стаўку, — падкрэслілі ў галоўным адукацыйным ведамстве.

Рэспубліканскім органам дзяржаўнага кіравання, у падпарадкаванні якіх знаходзяцца ўстановы адукацыі, падпісана накіроўваць сродкі, якія вызвалюцца ў выніку аптымізацыі дзяржаўных устаноў адукацыі і колькасці іх работнікаў, а таксама эканоміі іншых выдаткаў, прадугледжаных на адукацыю ў рэспубліканскім бюджэце на 2013 год, на павышэнне заробнай платы і суму плацеў працы педагагічных работнікаў. Абласным і Мінскаму гарадскому Саветам дэпутатаў рэкамендавана не скарачаць аб'ёмы бюджэтнага фінансавання адукацыі па выніках аптымізацыі дзяржаўных устаноў адукацыі і колькасці іх работнікаў.

Надзея НИКАЛАЕВА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАдЗЕЙ

ПАСЛЯ ЗЕМЛЯТРУСУ 2011 ГОДА ЯПОНКІ СТАЛІ ЧАСЦЕЙ НАРАДЖАЦЬ ДЗЯЎЧЫНАК

11 сакавіка 2011 года ў Японіі адбыўся самы магутны землятрус у краіне, які забраў жыцці прыкладна 16000 чалавек. 2900 прапалі без вестак, больш за шэсць тысяч атрымалі раненні і траўмы. Больш за ўсё пацярпелі прэфектуры Іватэ, Міягі і Фукусіма. Як паказалі даследаванні, пасля здарэння тут розка скараціліся каэфіцыенты нараджальнасці хлопчыкаў. Тэорыя такая: альбо страс падчас цяжарнасці правакуе выкідышы, альбо парушаюцца прапорцыі (107 хлопчыкаў на 100 дзяўчынак) яшчэ падчас зачатця. Магчыма, справа і ў тэстастэране. У страсавых сітуацыях у мужчын вырабляецца менш тэстастэра, а гэта памяншае колькасць і якасць сперматазоідаў, якія нясуць Y-храмасому, што адказвае за нараджэнне сыноў.

РАСПАЖЫЎНАГЛЯД НЕЗАДАВОЛЕНЫ КАНТРОЛЕМ ЯКАСЦІ ВІНА Ў МАЛДОВЕ

Распажыўнагляд выявіў незадаволенасць сістэмай кантролю якасці вінаробнай прадукцыі ў Малдове. Як адзначаецца ў заяве расійскага ведамства, адсутнасць у Малдове эфектыўнай сістэмы кантролю якасці з'яўляецца стрымальным фактарам для нармалізацыі доступу малдаўскай алкагольнай прадукцыі на расійскі рынак. Распажыўнагляд заявіў, што, на жаль, не бацьчы пазыўнай дынамікі павелічэння аб'ёмаў прадукцыі, якая прайшла выпрабаванні ў Нацыянальным цэнтры выпрабавання якасці алкагольнай прадукцыі Малдовы.

КОЛЬКІ ЗАРАБЛЯЮЦЬ НА КВЗ?

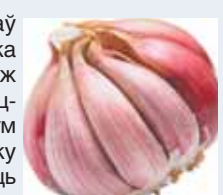
Расійскі Forbes даследаваў імперыю, створаную арганізатарам Клуба вясёлых і знаходлівых Аляксандрам Масляковым. Па падліках Forbes (мець зносіны з выданнем Маслякоў адмовіўся), даход «АМІК» ад тэлетрансляцый, сумесных гастроўных тураў каманд КВЗ і асобных выступленняў удзельнікаў розных ліг КВЗ складае не менш за 3,5 мільёнаў долараў за год. Пры гэтым у вытворчасці кантэнту (сапраўднае гумарыстычных тэстаў, падрыхтоўку нумароў і г.д.) «АМІК» не ўкладваецца.

ПАДРЯБЯЗНАСЦІ

СВЕЖЫ ЧАСНОК ПРАДУХІЛЯЕ РАЗВІЦЦЕ РАКУ ЛЕГКІХ

Калі двойчы на тыдзень есці часнок, рызыка раку лёгкіх скараціцца амаль напалову, даказалі кітайскія спецыялісты. Дакладней, зніжэнне рызыкі складае 44%, піша The Daily Mail.

Часнок дапамагаў нават курцам: рызыка зніжалася на 30%. Між тым, курэнне з'яўляецца прычынай як мінімум 80% усіх выпадкаў раку лёгкіх. Выжывальнасць вельмі нізкая: менш за аднаго чалавека з кожных дзесяці з дыягназам жывуць даўжэй чым пяць гадоў пасля яго пастановаў. Дарчы, Універсітэт Паўднёвай Аўстраліі ўстанавіў, што часнок памяншае верагоднасць раку кішчэчніка амаль на траціну. Выяўлены адназначны пазітыўны эфект свежэга часнаку. Ці спрацуе тэрмічна апрацаваны часнок, навукоўцы не ведаюць. Раней было паказана: ключавыя інгрэдыент часнаку — аліцын — вызваляецца, калі галоўку раздашчыць або здрабніць. Злучэнне падаўляе запаленне і працуе як антыаксідант, памяншаючы ступень пашкоджання свабодных радыкалаў. Таму часнок лічыцца выдатным сродкам супраць прастуды, бальнічных супербактэрыяў і нават маларыі. Значыць, ён можа працаваць у якасці прэвентывага метаду ў барацьбе з ракам лёгкіх.

КОРАТКА

Першую ў Беларусі магутную сонечную электрастанцыю плануе пабудавач у Сморгоні. Для размяшчэння вялікай колькасці сонечных батарэй вызначаны ўчастак зямлі, які не выкарыстоўваецца, плошчай 36,8 га ў правымсвай зоне на ўсходняй ускраіне горада.

Кітай павінен прадаставіць архітэктурны праект новай узлётна-пасадкачнай паласы Нацыянальнага аэрапорта Мінск да 10 лістапада.

Ва Украіне падчас праверкі прадпрыемстваў, якія рэалізуюць школьныя тавары, забракована і знята з рэалізацыі 40% праверанай прадукцыі.

Больш як 20 службовых асоб дзяржаўных арганізацый могуць прыцягнуць да адміністрацыйнай адказнасці па выніках выбарчага абследавання выкарыстання нерухомай дзяржаўнай маёмасці.

Кропка на карце

ЖЫВУЦЬ МАЛЫЯ КАМАРНІКІ

Такой вёска на карце Камянецкага раёна няма ўжо больш за 30 гадоў. Яна ўвайшла ў склад суседняй вёскі Коладна і стала яе вуліцай. Цяпер М. Камарнікі значацца толькі ў документах тутэйшых жыхароў як месца нараджэння. Тых, хто пастаянна жыве на вуліцы, засталася нямнога. Большасць дамоў стаіць з забітымі вокнамі. Праўда, летам вёска ажывае: у бацькоўскія дамы прыязджаюць дзеці, унукі. Некаторыя сядзібы набыліся да дачнікаў.

На самым рагу вёскі, каля хаты Лідзіі і Віктара Асіпукоў, зрабіў гняздо бусел. Аднойчы гэты птах цвёрда вырашыў вырашыць пастаць менавіта тут. Ён спрабаваў спачатку ўладкаваць сваё жытло на коміне суседняга дома, але быў выгнаны гаспадарамі. Аднойчы яго гняздо заваліла бура. І давалася людзям вывозіць поўны трактарны прычэп галі і рознага ламача. Але няўрлімыя белы птах зноў і зноў адраджаў сваю птушыную сядзібу. І цяпер на апоры электраліній узвышаецца сапраўдная буселіная хата, у якой гэтым летам выгавалася тры птушкіны. Цяпер маладых не адразу адрозніш ад стальных: яны роўнага росту. Толькі калі прыгледзіцца, становіцца ясна: дарослая птушка па-ранейшаму прыносіць дзецям ежу.